

9. מתפללים על אהבת תורה

מתבוננים ובונים

שכבה בוגרת

הרציונאל

אפשר ללמוד על מרכזיות לימוד התורה מתוך התבוננות בקטעי התפילה המלווים אותנו לאורך היממה, החל מברכות השחר וכלה בברכת קריאת שמע של ערבית: "וְהָעֶרֶב יָאֵה" אֵלֵּינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ".

כפתיח לשיעור בחרנו להביא סיפור על ילד שרצונו עז ללמוד תורה אולם הוא מתקשה בלימוד. הפתרון שמצא הוא לימוד משותף (חברותא). בשיעור זה נפגיש את התלמיד עם קטעי תפילה שהמשותף להם הוא בקשת עזרה מאת בורא עולם לפתוח את הלב ולאחוב את לימוד התורה.

המטרות

- התלמידים ילמדו על חשיבות אהבת התורה מתוך עיון במגוון קטעי תפילה על בקשות הקשורות לתורה.
- התלמידים יפנימו את ערכה של תפילה ויתנסו בחיבור תפילה אישית, בקשה מה' לאהבת תורה.

מבנה השיעור

פתיחה: סיפור (מליאה)

שלב א': עיון בקטעי התפילה (זוגות)

שלב ב': הבנת משמעות התפילות (מליאה)

שלב ג': ואני תפילתי (עבודה יחידנית)

ההכנות הנדרשות

- יש לצלם את דף המשימה (נספח 1) כמספר תלמידי הכיתה.
- יש לוודא שכל הסידורים בכיתה.
- יש לצלם פעם אחת את כרטיסי ביאורי תפילה (נספח 2) ולגזור לכרטיסיות.
- יש לצלם פתק "ואני תפילתי" (נספח 3) כמספר תלמידי הכיתה.

מהלך השיעור

פתיחה: סיפור (מליאה)

- נקרא את הסיפור הבא:

הכול התחיל בבוקר אחד שבו הודיע המורה לתנ"ך: "בעוד מספר חודשים יתקיים בבית ספרנו חידון תנ"ך. מכל כיתה ייבחר נציג שייצג את כיתתו בתחרות הארצית ו...". המורה לא סיים את

דבריו וכבר קפץ אלי "הארוך" ושאל: "לפי מה ייבחר אותו נציג?" ויהודה השנון מיהר לענות "לפי צבע העיניים שלו, אלא מה?"

המורה היסה את שניהם והמשיך: "בעוד שבועיים נערוך מבחן מקדים. התלמיד שיקבל את הציון הגבוה ביותר ייצג את הכיתה". המורה הסתובב אל הלוח וכתב את הספרים שעליהם ניבחנו: חמישה חומשי תורה, נביאים ראשונים, מגילת רות, מגילת אסתר ופרקים נבחרים מישעיהו ומיחזקאל.

כתבתי את רשימת הספרים במחברת כפי שעשו יתר התלמידים, אבל בתוכי ידעתי שאין לי סיכוי להצליח. אני קורא לאט, מתקשה להבין את לשון התנ"ך, ושוכח פרטים רבים. אבל ביחד עם המחשבה הזו, צפה ועלתה תחושה אחרת שלא הכרתי לפני כן. פתאום כל כך רציתי לדעת, כל כך רציתי להצליח...

- "היי, חלמני", קרא לי רוני וטפח לי על השכם. "אתה בא למגרש?"
- "כן", מלמלתי. "לא שמתי לב שהתחילה ההפסקה".
- "התחילה? עוד מעט נגמרת. רוץ כבר, אנחנו חייבים לנצח את ו'2. בלעדיך אין לנו סיכוי".
- "רוני הזה", חשבתי, "הוא גאון. זוכר פסוקים בעל פה. הוא אפילו משנן פסוקים בטעמים כמו שקוראים בתורה בבית הכנסת. אבא שלו מלמד אותו את פרשיות השבוע ואת ההפטרות במנגינה תימנית. הלוואי וידעתי חצי ממה שהוא יודע".
- "שוב חולם?" גער בי רוני. "רוץ...!"
- "עזוב", אמרתי, "תנצחו בלעדיי..."
- "מדוע פניך אינם כתמול שלשום?" שאל רוני בהתחכמות.
- במקום לענות חשבתי על מי נאמר שהפנים שלו לא כתמול שלשום. למדנו את זה. אני חייב לזכור! "תגיד, על מי זה נאמר?" שאלתי את רוני.
- רוני הביט בי המום. "מה איתך חבר? הכול בסדר? משהו מטריד אותך?"
- "כן". עניתי והקול שלי רעד קצת. "אני רוצה לדעת את התורה... את הנביאים... אני רוצה להבין ולזכור. אני רוצה להצליח במבחן..."
- רוני שתק כמה רגעים. אחר כך חיך חיוך מבין של מבוגרים, ואמר שתי מילים: "נלמד יחד".

למדנו, ועוד איך שלמדנו. בהפסקות, אחר הצהריים, לפעמים עד השעות הקטנות של הלילה. לרוני הזה יש עודף סבלנות, לפעמים חזר עבורי שמונה או תשע פעמים על הסבר לפסוק, עד שהבנתי.

בלילה כשעצמתי את עיניי היו הפסוקים צפים ועולים ואיתם הסיפורים המרתקים, הנביאים והמלכים...

בכל יום ויום התקדמתי בלימודי. רוני בחן אותי בסוף כל פרק. כשזכרתי את התשובות לא היה מאושר ממני.

המבחן נקבע ליום ראשון בשבוע. נשארה לי שבת אחרונה ללמוד. קבענו ללמוד בביתי בערב שבת לאחר הסעודה. עד שרוני הגיע עלעלתי בדפי פרשת השבוע שמחלקים בבית הכנסת, אך העייפות מכל השבוע נתנה בי את אותותיה וראשי צנח על השולחן.

ב"ה
אהבת תורה, שכבה בוגרת
שיעור 9, מתבוננים ובונים, מתפללים על אהבת תורה
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

לפתע שמעתי מלמול של לימוד תורה בוקע מפינת החדר, וראיתי שליד השולחן יושב אדם הדור פנים.

- "מי אתה?" שאלתי בפליאה.
- "אני ר' שמשון מאוסטרופולי. אני בא אליך ולעוד ילדים כמותך כדי לספר את הסיפור שלי".
- והוא סיפר: "למדתי בתלמוד תורה כמו שאר חבריי, הם התקדמו בלימודם ועלו מעלה מעלה בלימוד ואילו אני..."
- "אתה התקשית בלימוד ולא זכרת כמעט דבר", המשכתי את דבריו.
- "כל כך כאב לי הדבר. לא מפני הבושה, ולא מפני צערו של אבי. מפני שרציתי באמת לדעת את התורה. רציתי להבין מה דיבר ה'. בכיתי לפני ריבון עולם: "אבא שבשמים אתה נתת לי ראש אטום שאינו מבין וזוכר. ואתה יכול לתת לי ראש אחר... האר עיניי בתורתך, תן בלבי בינה להבין ולהשכיל... לשמוע ללמוד וללמד".
- "מוזר", חשבתי, "גם אני אומר את התפילה הזאת כל בוקר. אף פעם לא חשבתי על המילים. לא ידעתי שאפשר להתפלל על לימוד תורה. האם התקבלה התפילה?"
- רבי שמשון כאילו קרא את מחשבותיי: "ה' קיבל את תפילתי, גדלתי בתורה ונעשיתי רב. חידשתי חידושים ולימדתי תלמידים רבים".
- הקול שבקע מפינת החדר הלך והתעצם. הרמתי את ראשי מהשולחן. רוני ישב מולי ושינן פסוקים במנגינה ערבה.
- "סוף-סוף התעוררתי", אמר בחיבה, "הספקתי כבר לקרוא את כל העלוניס שעל השולחן, ולשנן חצי מהפרשה. קראת את הסיפור על רבי שמשון מאוסטרופולי? סיפור יפה, מה?"

ביום ראשון התעוררתי מוקדם מהרגיל, הצטרפתי עם אבא לתפילה בבית הכנסת.
"אָבִינוּ אֵב הָרַחֲמָן. הַמְרַחֵם, רַחֵם עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל..." התפללתי בכל לבי.
להבין ולהשכיל.

סוף דבר.

רוני זכה במלוא הנקודות ונבחר לייצג את הכיתה בחידון.
הציון הגבוה אחריו היה שלי. לשמחתי לא היה גבול.
רוני ביקש שנמשיך ללמוד יחד. הוא אמר שחשוב לו להביא לכיתה ניצחון, והוא מרגיש שהלימוד המשותף שלנו עוזר לו מאוד. כמובן שהסכמתי, זה תענוג אמיתי ללמוד איתו, והפעם רק בשביל להבין ולהשכיל.

- נשאל את התלמידים: מה אהבתם בסיפור? עם מה הזדהיתם?
- נבקש מהתלמידים לתת שם לסיפור.
- נשאל: מה לדעתכם גרם לשינוי אצל הילד?
- נסביר כי בשיעור זה נעסוק בתפילות שתיקנו חכמים על לימוד תורה ואהבת תורה.

שלב א': עיון בקטעי התפילה (זוגות)

- נחלק לכל זוג את דף המשימה (נספח 1) וסידור.
- נבקש למצוא את קטעי התפילה בסידור ולמלא את המשימה שבדף.
- נאמר: ודאי שמתם לב שהתפילות על לימוד תורה וקיום מצוות מלוות אותנו עם שחר "בקומנו" ועד ערב "בשכבנו". נשאל: מה אפשר ללמוד מהעובדה שהתפילה על אהבת תורה מופיעה פעמים רבות? (אפשר ללמוד מכך עד כמה נושא זה חשוב)
- נשמע את התשובות השונות ונרחיב כי התורה היא "חַיִּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ" (ברכות קריאת שמע, תפילת ערבית). יהודי בלי תורה הוא יהודי בלי חיים (המעלה הגדולה היא ללמוד תורה מתוך אהבה ושמחה).
- נאמר: כעת נעמיק יותר וננסה יחד להבין את משמעות התפילות.

שלב ב': הבנת משמעות התפילה (קבוצות ומליאה)

- נחלק את הכיתה לשלוש קבוצות.
- נחלק לשלוש מהתלמידים את כרטיסי התפילה שבצבע צהוב, לשלוש נוסף את כרטיסי ביאורי התפילה שבצבע ירוק, ולנותרים את כרטיסי האיור שבצבע ורוד (נספח 2).
- נסביר כי כל שלושה כרטיסים מותאמים לאחת מהתפילות, ונבקש לחפש התאמות כך שייווצרו בכיתה שלישיות.
- נבקש מכל שלישיה להציג לפני הכיתה את התוצר שהתקבל משלושת הכרטיסים.
- נבהיר שיש איורים שיכולים להתאים למספר ביאורים. בשלב הצגת השלשות במליאה רצוי להתעכב ולשמוע מהתלמידים על הקשר בין האיור לתוכן.

שלב ג': "ואני תפילתי", חיבור תפילה אישית על אהבת תורה (עבודה יחידנית)

- נחלק לכל תלמיד את פתק "ואני תפילתי" (נספח 3).
- נבקש מהתלמידים לכתוב תפילה מעומק הלב. תפילה אישית על אהבת תורה.
- מי שירצה יוכל לצרף את התפילה לתוך סידורו האישי.
- נעודד את התלמידים לשתף את הכיתה בתפילותיהם.

מחסן: ברכות קריאת שמע שחרית, ברכות השחר, ברכות קריאת שמע ערבית, ברכת החודש, תפילה לאחר הדלקת נרות

יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי
אבותינו שתחדש עלינו את החודש
הזה לטובה ולברכה ...
ותיתן לנו ... חיים שתהא בנו אהבת
תורה ויראת שמים...

אבינו האב הרחמן המרחם רחם
עלינו ותן בלבנו להבין ולהשכיל
לשמוע ללמוד וללמד לשמוח
ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד
תורתך באהבה.
והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו
במצוותיך...

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת
תורה ומצוות חוקים ומשפטים
אותנו למדת על כן ה' אלוקינו
בשכבנו ובקומנו נשיח בחוקיך
ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך
לעולם ועד כי הם חיינו ואורך ימינו,
ובהם נהגה יומם ולילה

...וזכנו לגדל בנים ובני בנים חכמים
ונבונים אוהבי ה' יראי אלוקים
אנשי אמת זרע קודש, בה' דבקים
ומאירים את העולם בתורה
ובמעשים טובים...

והערב נא ה' אלוקינו את דברי
תורתך בפינו
ובפי עמך בית ישראל ונהיה אנחנו
וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל
כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך
לשמה.

איור:

התפילה:

"והערב נא ה'
אלוקינו את דברי
תורתך בפינו ובפי
עמך בית ישראל"

הסבר:

שדברי התורה יהיו
נעימים לנו ולכל
עם ישראל כמו
מאכל ערב וטעים.

"ונהיה אנחנו
וצאצאינו וצאצאי
עמך בית ישראל
כולנו יודעי שמך
ולומדי תורתך
לשמה"

שאנחנו ובנינו וכל
בני משפחתנו וכל
הדורות בעם ישראל
יהיו לומדי תורה.

"ותן בלבנו בינה
להבין ולהשכיל
לשמוע ללמוד
וללמד..."

תן לנו חכמה להבין
ולהחכים מהתורה,
ללמוד בעצמנו
וללמד אחרים.

"והאר עינינו
בתורתך ודבק לבינו
במצוותיך"

פקח לנו את
העיניים להבין את
התורה ועשה שהלב
שלנו ידבק במצוות.

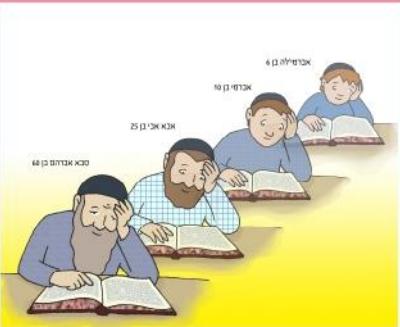
"בשכבנו ובקומנו
נשיח בחוקיך"

נדבר בחוקי התורה
ונעסוק בה כל הזמן,
בלילה וביום.

**"ונשמח בדברי
תורתך ובמצוותיך
לעולם ועד"**

**נהיה שמחים בתורה
ובמצוות לעולמים.**

**"כי הם חיינו ואורך
ימינו"**

**כי [התורה והמצוות]
הם החיים שלנו
לאורך כל הימים.**

**"... חיים שתהא בנו
אהבת תורה ויראת
שמים"**

**שנזכה שתהיה בנו
אהבה לתורה ויראת
שמים.**

**"וזכנו לגדל בנים
ובני בנים... אוהבי ה'
ומאירים את העולם
בתורה ובמעשים
טובים"**

**שנזכה שתהיה
בצאצאינו אהבת ה'
ויוסיפו אור של תורה
ושל מעשים טובים
בעולם.**

**"לשמור ולעשות
ולקים את כל דברי
תלמוד תורתך
באהבה"**

**שנזכה לקיים באהבה
את כל הדברים
הכתובים בתורה.**

אני מתפלל על אהבת תורה

אני מתפלל על אהבת תורה

אני מתפלל על אהבת תורה

אני מתפלל על אהבת תורה

